

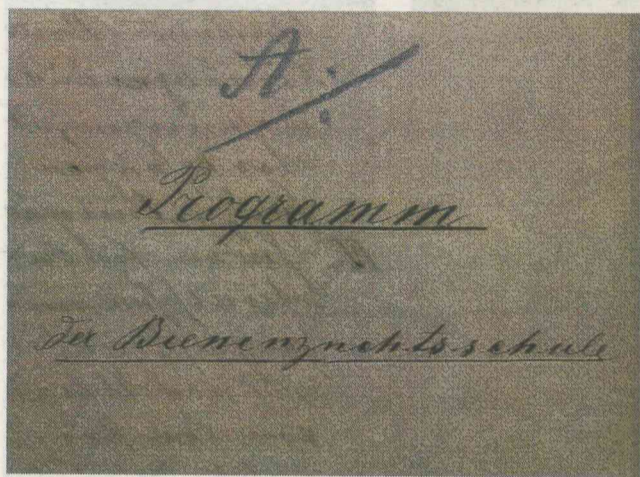
»Obstaja pa ena pridna in utrjena čebela, taka je kranjska« *

Čebelarji družine Rothschütz z gradu Podsmreka pri Višnji Gori

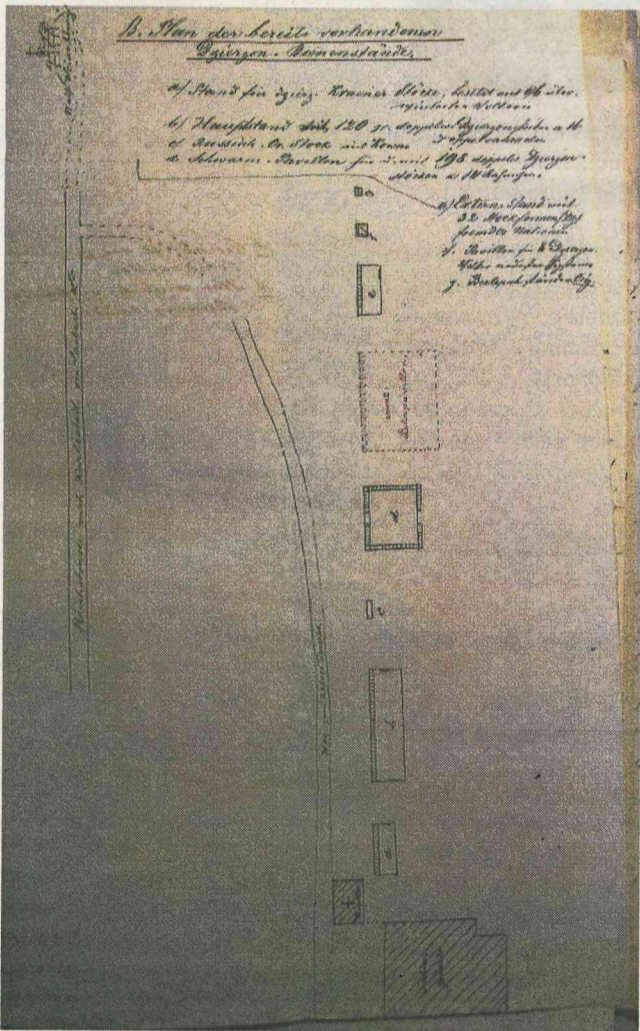
Predlog za čebelarsko šolo na gradu Podsmreka pri Višnji Gori (1873–1874) (VII. del)

Predlog barona Emila Rothschütza (1873)

Predsednik na novo ustanovljenega Kranjskega društva za umno čebelarstvo baron Rothschütz je Kranjski kmetijski družbi predlagal ustanovitev čebelarske šole na gradu Podsmreka pri Višnji Gori. Prošnja naj bi bila predložena v odbor kmetijskemu ministrstvu. Glavni odbor Kranjske kmetijske družbe je na svoji seji dne 1. februarja 1874 zaprosil barona Rothschütza iz Podsmreke v zadevi subvencioniranja čebelarske šole na Dolenjskem za dopolnitve vloge. Baron Rothschütz je dne 20. februarja 1874 poslal na vodstvo Kranjske kmetijske družbe podroben predlog za čebelarsko šolo (Bienenzuchtsschule) na gradu Podsmreka pri Višnji Gori. Rokopis je v nemškem jeziku in na 11 listih vključuje: program za čebelarsko šolo, dva predračuna stroškov, načrt in lokacijo učnega paviljona in drugo, hrani pa ga Arhiv Republike Slovenije – SI AS533, SB 10 5, Bienensubventionen.

Naslovna stran
SI AS 533, SB/10 5, Bienensubventionen

Načrt razporeditev obstoječih čebelnjakov in umestitev učilnice na gradu Podsmreka
SI AS 533, SB/10 5, Bienensubventionen

Program za čebelarsko šolo (1874)

Prevod programa čebelarske šole:

I. Teoretično praktični učni tečaj čebelarstva so v poletnih mesecih in trajajo, da bi izmenoma omogočili udeležbo večjemu številu učiteljev, dvajset dni v sedmih ponovitvah. Prvi tečaj se prične prvega junija in zadnji konča 20. oktobra.

II. Tečaj vključuje gradiva po Rothschützovem učbeniku (Baron E. Rothschütz' Illustrierter Bienenzucht-Betrieb: ein Hilfs- und Handwörterbuch für Schule und Haus. 1. Vorarbeiten in Theorie und Praxis), in sicer:

A. Mesečna opravila pri čebelnjaku;

2. čebelarska flora v Avstriji, posebej v južnih deželah monar-

hije, ponazorjena z zasajenimi medovitimi rastlinami, zbirkami semen, herbariji in slikami ter povezano z botaničnimi ekskurzijami;

3. nabiralne snovi in čebelji produkti, njihova znanstvena pojasnitev in praktična uporaba;

4. naravna zgodovina čebele, pasme in varietete, notranji in zunanji organi, tri vrste čebel, njihova delitev dela in instinkti, pojasnjeno z anatomske preparati, zbirkami in ilustracijami;

5. bolezni čebel in čebelji škodljivci (zbirke in risbe);
6. ravnanje s čebelami in praktična reja po Dzierzonu v primerjavi s krajevno običajnimi koši ali panji posameznih avstrijskih dežel s ponazoritvami in pojasnili, o čebelnjakih, strojih in napravah; pašna reja skupaj s čebelarskimi ekskurzijami k sosednjim kmečkim čebelnjakom;

7. kratko poučevanje tehnike izdelave čebelnjakov, panjev in rekvizitov ter samostojna praktična izdelava v mizarskih delavnica.

B. Predavanja o strokovnih pomožnih vedah:

- geografska razširitev in zgodovina čebele,
- simbolika in mitologija čebelarstva v zgodovinskih obdobjih,
- statistika,
- zakonska določila,
- podpore s strani kmetijstva,
- dejavnost društev,
- čebelarska literatura, bibliografije in časopisi, z biografskimi skicami.

III. Pouk bo potekal v obeh deželnih jezikih dnevno razen ob nedeljah in praznikih v posebni za to izgrajeni učilnici. Dopoldne bo teorijo predaval vodja ustanove, popoldne pa bodo praktične vaje in demonstracije, ki jih bo vodil prvi čebelarski mojster. Za potrebe pouka bo v štirih samostojnih poslopih na razpolago več kot 400 Dzierzonovih panjev vseh oblik in dežel, ki jih bo nudil lastnik ustanove, kakor tudi delno obstoječe delno pa nabavljene zbirke preparatov, čebeljih proizvodov in nadomestkov, čebelnjakov, strojev in naprav, knjižnica, strokovni časopisi in drugo.

IV. Vsak udeleženec dobi potrdilo o vpisu in na koncu spričevalo o obiskovanju (frekvenca); na posebno željo gojencev je mogoče opravljati ustni izpit pred izpitno komisijo, ki jo sestavljajo člani centralnega odbora kmetijske družbe in odbora Kranjskega čebelarskega društva ter vodja ustanove.

V. V skladu z okoliščinami lahko ustanova razširi predavanja na kmetijstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo.

VI. Prehrano in stanovanje si lahko udeleženci brez kakršenkoli problemov dobijo v bližnji gostilni ali v 10 minut oddaljeni Višnji Gori. Oddaljenost od Ljubljane je po sedanji državni cesti okoli 3 in pol ure vožnje.

VII. Kar se tiče discipline, se bo ustanova ravnala po pravilih na kmetijskih srednjih šolah.

(Rokopis je prebral g. Primož Debenjak, prevod in strokovna redakcija avtor knjige)

Reševanje in usoda predloga za čebelarsko šolo

Prvo novico o reševanju vloge za subvencioniranje deželne čebelarske šole, ki jo je predlagal baron Rothschütz in kjer naj bi se šolali učitelji iz Kranjske, Štajerske, Koroške, Gorice in Istre, je objavil Laibacher Zeitung (1874). Pisec predlog pozdravlja, ker bo šola prinesla Kranjski korist in slavo. Prav tako je zapisano, da v Avstriji ni boljšega strokovnjaka za vodenje take šole, kot je predsednik Kranjskega čebelarskega društva baron Emil Rothschütz.

Slovenska čebela (Družbena ..., 1874) je v četrti številki v rubriki Družbena naznanila poročala: »Gospodom učiteljem, kateri so za štipendije zaradi obiskovanja čebelarske šole prosili, naznanujemo, da bodo njih prošnje meseca maja rešene. Reč je po zaukazu sl. ministerstva za poljedelstvo pri c. kr. kmetijski družbi, in upamo, da bo na korist dežele in učiteljev rešena.«

Iz zapisnika seje odbora Kranjskega društva za čebelarstvo (1874) je razvidno, da so bile prošnje učiteljev za denarno pomoč, da bi lahko med počitnicami obiskovali čebelarsko šolo, rešene. Pošiljanje odgovorov na prošnje pa so sklenili preložiti na čas, ko bo rešena prošnja za državno podporo. Na veliko žalost in razočaranje kmetijsko ministrstvo prošnje ni ugodno rešilo.

Slovenska čebela (1875) razkriva posledice neugodno rešene prošnje za pouk učiteljev na področju čebelarstva:

II. Odbor je prošil za posebno podporo, da bi o počitnicah saj na domu predsednikovega čebelarstva se zamoglo podučevati, ker izglednega čebelnjaka ni bilo mogoče postaviti. Kraj je v Smereku ugoden, ker četrtino ure je Višnjagora ter bi se alancavanje lahko dobivalo. Oglasilo se je bilo kakih 12 učiteljev; zaupati bi se bil še kdo, ko bi se bil poduk naznanil; al kdor se ni oglasil, je bilo c. kr. ministerstvo kmetijstva. Brez gotove podpore pa šola začeti in še kako stipendije dati (brez leh bi bilo gotovo vse vabilo zastouj), si odbor vendar ni upal. In tako je numeravan poduk splaval po vodi.

Slovenska čebela, 1875, str. 40

Rothschützova ideja o čebelarski šoli na gradu Podsmreka pri Višnji Gori je žal tako propadla. Njegov trgovski čebelnjak je bil v tistem času na višku svoje uspešnosti in njegova čebelarska šola bi verjetno prerastla meje tedanje Kranjske. V svojih cenikih je o njej (Bienenzuchtsschule) obveščal že na začetku leta 1873.

**Auszug aus dem Preiscourant
des Baron Rothschütz'schen Krainer Handelsbienenstandes
(und Bienenzuchtsschule)
zu Post Pföndorf bei Laibach, Oesterreich.
Der Bienen-Freund an der Salzach und am Inn, (1873), str. 16**

**Preis-Verzeichniß
des Baron Rothschütz'schen
Krainer Handelsbienenstandes
zu Pföndorf bei Laibach, Oesterreich.
(Bienenzuchtsschule und Vereinsstand des Krainer Bienenzuchtvereins.)**
Preis in öst. Gulden-Ranknoten und deutschen Thaler-Konventionen.
Stück nur 1 fl. = 30 Cgr. in Reichsmark.
Cenik iz leta 1875 (dopisano pod naslovom: čebelarska šola in sedež kranjskega čebelarskega društva)
(se nadaljuje)

Zasl. prof. dr. Andrej Šalehar
Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

* Odlomki iz knjige: Kranjska čebela in čebelarji družine Rothschütz
(<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-4QZV70ES?>)

Prijetno domače
Občina Ivančna Gorica

STE PRIPRAVLJENI NA IZZIV?

Društvo Randonneurs Slovenija in
Zavod Prijetno domače organizirata brevet:

DOLENJSKI EKSTREMIS

START:
**25. avgust 2018 od 7. do 8. ure
izpred NLB Ivančna Gorica**

TRASA: 201km, 4200 v.m.
Ivančna Gorica - Šmartno pri Litiji - Šentrupert - Lisca - Sevnica - Škocjan - Trebelno - Dobrič - Ivančna Gorica

PRIJAVE DO 23.8.2018
www.randonneurs.si

VOŽNJA bo strogo potekala po cestno-prometnih predpisih, izključno na odgovornost posameznega udeleženca. Organizator ne prevzema odgovornosti za dogodke na trasli ŽIGOSANJE kartončkov bo potekalo na kontrolnih točkah.

Prireditve bo v **VSAKEM VREMENU**.
INFORMACIJE: www.randonneurs.si
041 611 821 (Slavko); 041 437 382 (Miha)

1. državno prvenstvo v metanju sekire
2. DAN SEKIRE
Gradišče nad Šentvidom in Stično
8. in 9. september 2018
od 10. ure naprej

DAN SEKIRE

Sobota: taljenje železove rude in kovanje sekire, strokovno predavanje na temo sekire
Nedelja: prvo državno prvenstvo v metanju sekire
Bogat spremljevalni program

Informacije: lavricevakoca@gmail.com 041 454 097